

TERRATEKNIKK

TERRATEKNIKK as
Krittveien 61 – 4656HAMRESANDEN.Tlf.: 95244812
email: torkviljo@yahoo.com Web: www.terrateknikk.com
Org. Nr. 998 091 845 mva

For Krypsivprosjektet på Sørlandet

Dato: 3 mai 2019

Vurdering – krypsivtiltaksområde 47 – Søndre løp – Øyna - Valle kommune

Sak:

Terrateknikk er engasjert av krypsivprosjektet på Sørlandet for å bidra til å utrede og omsøke opprensningstiltak på utvalgte krypsiv-problemområder. Opprensning planlegget utført som klippe- og harvetiltak fra flytende redskap, og utløser behov for behandling som mudringssak ved Fylkesmannens miljøvernavdeling. Undersøkelsene er utført med dette som formål.

Metodikk:

Nærområde til tiltaksområder vurdert for atkomst, bruk for kompostering og allmenne forhold som kan berøres av tiltaket.

- I vannområdet er bunn på representative deler av tiltaksområdet undersøkt for å vurdere forekomst av krypsiv, vokseform, bunnsituasjon.
- Rerepresentative typer bunn/bunnssubstrat så vel som forekommende vokseformer av vannvegetasjon er fotografert med undervannskamera for dokumentasjon
- Vannhastighet er målt med flügel på representativ del av renskområdet for å avklare om lokaliteten er slik at oppsetting av strøm kan lede til spredning av partikkelforurensning under tiltakene.

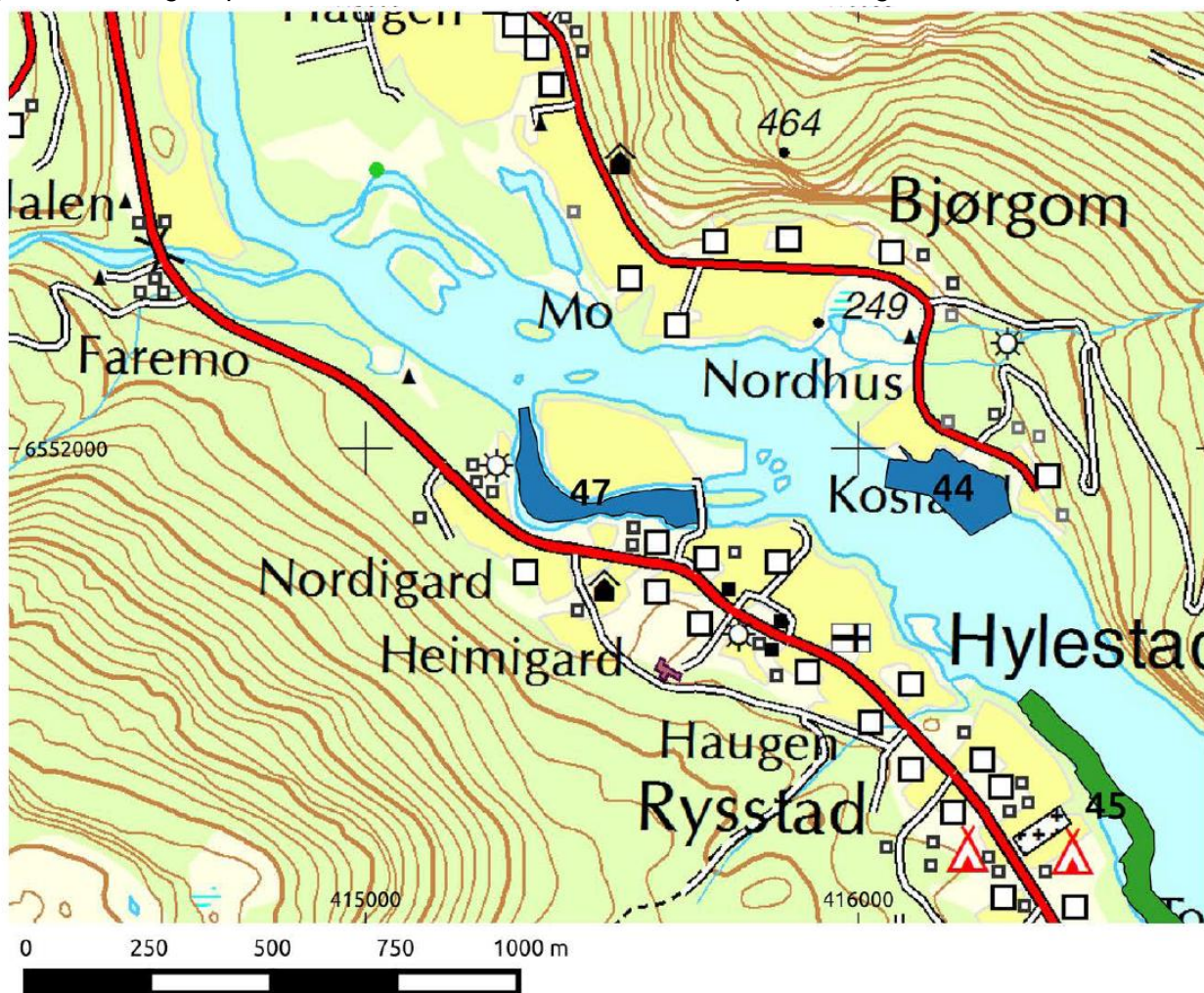
Ut over feltundersøkelsene er Krypsivprosjektets egne registreringer over tiltakshistorikk på lokaliteten gjennomgått, og relevante nasjonale registre, herunder naturbase og grunnforurensningsdatabasen, er konsultert for potensielle konflikter mellom tiltaksområde, atkomstkorridorer og komposteringsområder relevante for gjennomføringen.

Resultater – områdevurdering

Planområdet er lokalisert til et sideløp – kalt "søndre løp (forbi Øyni)" straks vest for Rysstad sentrum. Atkomsten til Øyni er i form av en bunnbro hhv. terskel som krysser sideløpet og hvor bare liten vannføring slipper gjennom i nedstrøms ende gjennom to begrensede kulverter i terskelen, jf foto neste side. *En slik konstruksjon forhindrer sterkt virkningene av naturlig flomrensning og uttransportering av partikulært materiale, og er praksis å be om krypsiv-etablering og problemer.* Bunnbroa er særlig problematisk da lokalitet 47 er kort nedstrøms utløpet av Brokke kraftverk og altså på et av få elveavsnitt i øvre del av Otra hvor dette fremdeles er full vannføring: uten bunnbroa ville dette området hatt gode muligheter for å kunne holdes langt friere for krypsiv enn dagens situasjon takket være strømrrensning.

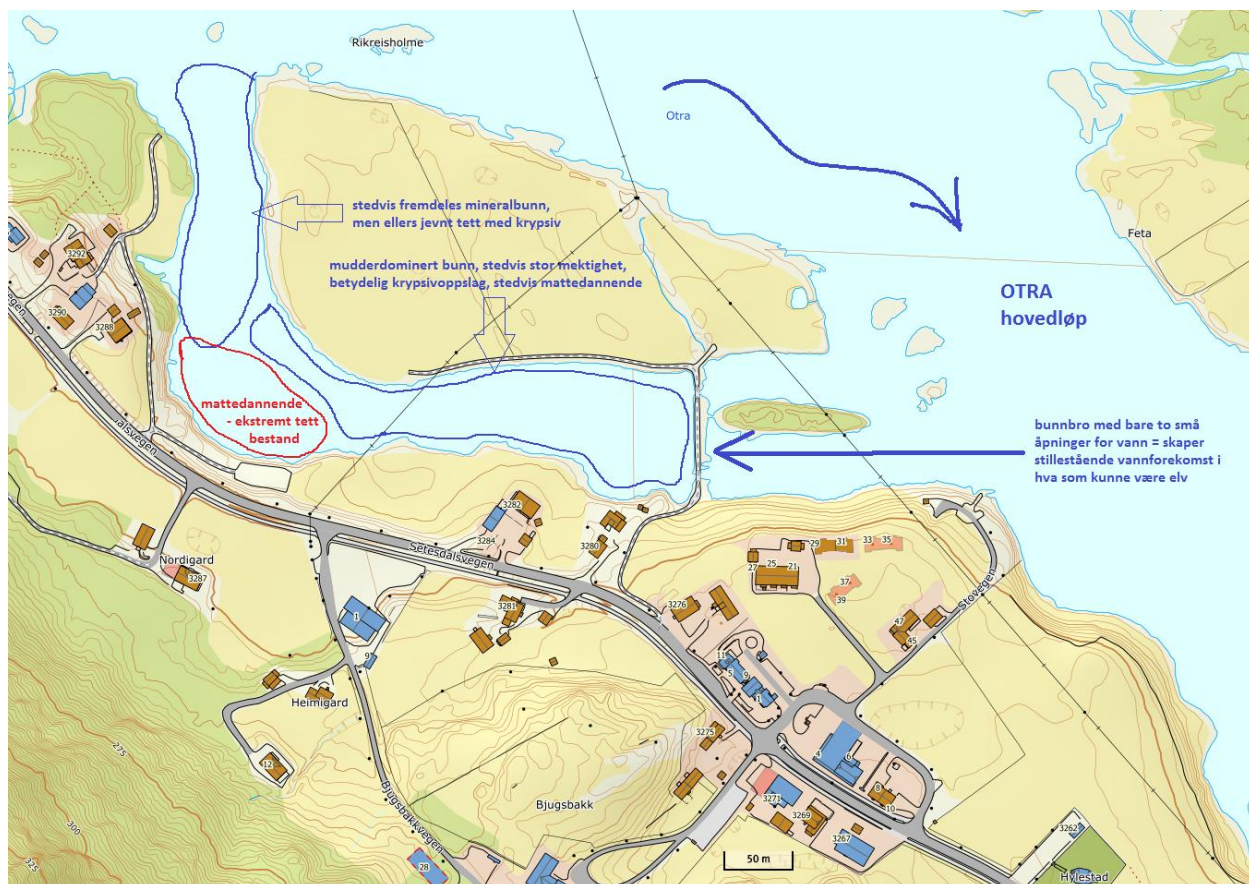
Planområdet for areal 47 fremgår av kartet nedenfor. Området er greit tilgjengelig for brukere via eksisterende driftsvei til øya, men har formodentlig i dag liten bruksverdi på grunn av de særdeles omfattende krypsivmengdene som dominerer området.

Vannhastighet er lite relevant i et område med en slik terskel over utløpet; vannhastighet er under 0,05m/sek i avsnittet, men 0,45 m/sek i terskelutløpene. Dette beskriver at det ville vært god vannføring i løpet dersom terskelen ikke var der; fallet på strekningen er stort nok.

Krypsivbestandene dekker tilnærmet hele lokalitet 47 med unntak av arealer av mineralstrand øverst, hvor elvestrømmen formentlig har effekt. Tilsvarende ser man åpne flater inne i krypsivbestandene lenger nede i lokaliteten; et forhold man ofte ser i eldre skadevekstbestander av krypsiv – at de indre plantene dør ut. Dette er rekreasjonsmessig verdiløs endring; bunnen på disse lokalitetene er typisk dominert av betydelig omfang fluffy mudder og kringliggende vitale krypsivbestander gjør allikevel arealet nær utilgjengelig for bruk. I ytre bukt SV i planområdet opptrer mattedannende krypsiv i lyske mengder. Jf. kart for vegetasjonsfordeling

Terskelen over sideløpet sett fra søndre side, Øyna i bakgrunnen. Synlig er også en av to åpninger i terskelen. En krypsivmatte er skyllet opp på terskelbasis i forgrunnen.

Til venstre: Typisk bunn inne i krypsivområdet er organisk, fluffy og livløs. En gruppe mattedannende krypsiv sees i bakgrunnen.

Nederste bilde
Mattedannende, nær heldekkende krypsiv i SV bukt i lokalitet 47.
Skadeomfanget på vannforekomsten som rekreasjonsområde og naturbiotop er nær total.

Bildet under er fra øverste del av lokalitet 47, dvs innløpet av sideløpet. Her er skadevirkningene og tilgroingen ikke like omfattende som i midtre og nedre del av lokaliteten, muligens fordi elvestrømmen som stryker forbi fremdeles avgir noe energi i denne delen av sideløpet. Det er også her det er rimelig å prioritere tiltak; nedre del er av begrenset verdi inntil terskelen eventuelt er fjernet.

Tidligere tiltak – atkomst – materialdisponering.

Området er frest i 2013. På grunn av graden av ”innesperring” som følge av terskelen i nedstrøms ende av arealet, er det uklart hvor mye av frilagt materiale som derved allikevel har vært ført ut av området; faren er stor for at dette har satt seg lokalt og ikke er tatt med ut, men tiltaket kan ha gitt forlenget virkning i forhold til å ta ut krypsivplantene. Hva gjelder atkomst og disposisjon av klippet materiale, så er lokaliteten beliggende inntil landbruksland i drift og hvor det er gode innkjøringsmuligheter helt til vann med større maskiner. Videre er det både landbruksarealer (nedpløying) og brakkmark (tilgrensende kantvegetasjon) hvor oppsamlet materiale kan komposteres over flomnivå til fordel for vekst.

Nasjonale registre:

Grunnforurensning: Ingen registreringer i basen for vannlokaliteten, tilgangsveiene eller landarealer på Valle badestrand.

Naturbase: Søk i naturbasen viser at lokalitet 47 er del av naturbaseobjekt naturbaseobjekt BN00018738 som er ikke-forsurede restområder. Verdisetting: Svært viktig. Utskrift fra søket i naturbasen foreligger som vedlegg 1 med objektbeskrivelse for BN00018738 som vedlegg 2.

Vurdering:

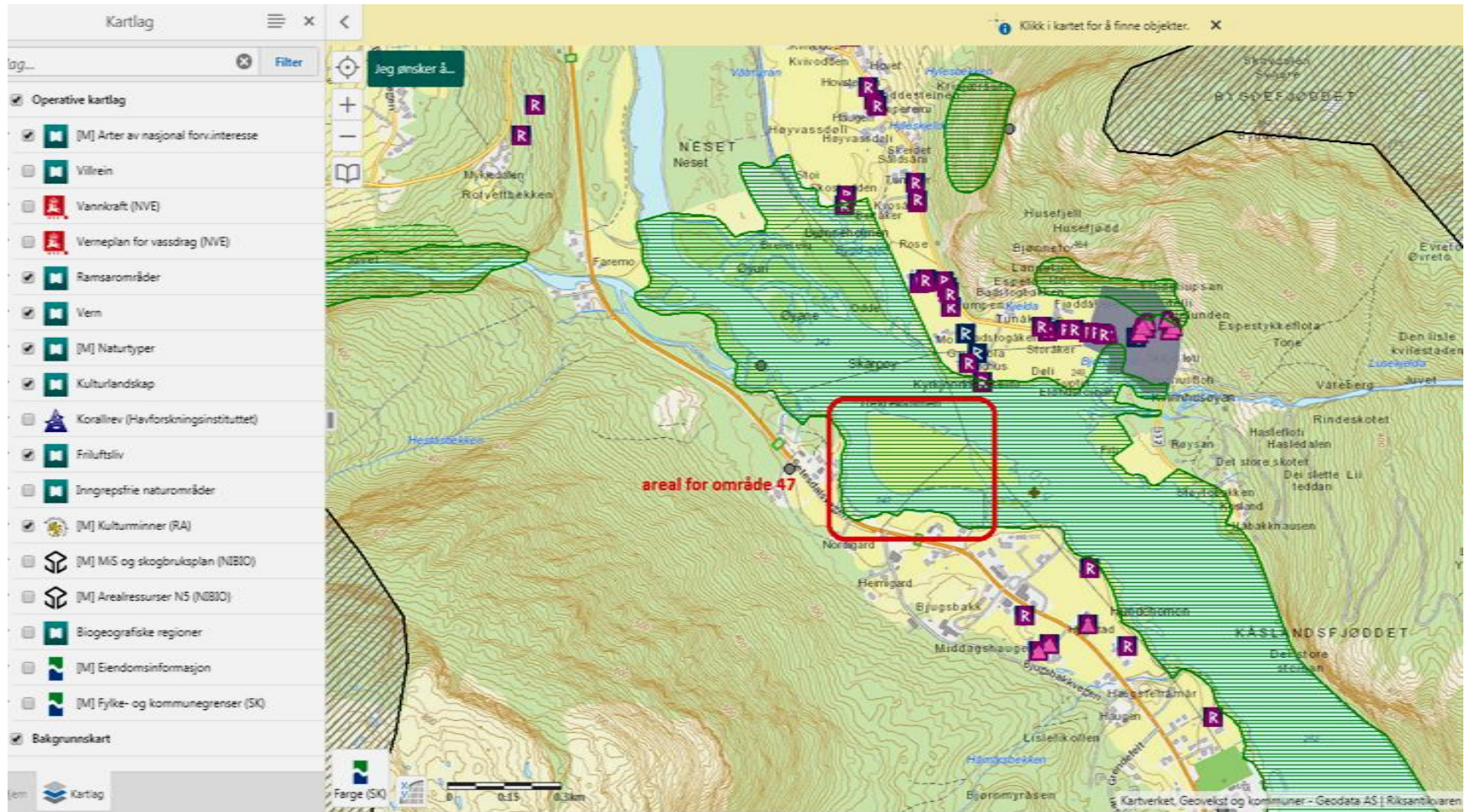
Etter Terrateknikk sin vurdering vil klipping og harving av område 47 gi begrensede virkninger på vannmiljøet i form av spredning av partikler og/eller plantedeler da innsatsen er knyttet til et stillevannsområde hhv. vannområde med meget lav vanntransport. Om nødvendig kan de to kulvertene stenges med plater under arbeidene for å sikre nedstrøms vannområder mot partikkelforurensning og rék. Uansett løsning vil hoveddel av harvet hhv. klippet materiale som ikke samles opp avsettes lokalt – hvor det i dag allerede er dominerende tykk organisk dominert bunn og krypsiv i problemomfang.

Det forventes at arbeidene starter i – og konsentreres i oppstrøms del av planområdet da det er her både klipping og harving vil ha størst verdi, især hvor mineralbunn kan frilegges. Her vil både krypsivomfanget av klippet materiale og oppvirvlet mudder være begrenset. I midtre og nedre del vil dette isteden stige til meget betydelig omfang, og hensiktsmessighetshensyn tilsier ikke at det er formålstjenelig å gå løs på SV bukt slik situasjonen er idag. Først når terskelene er fjernet vil eventuelle tiltak i dette området kunne forsvares.

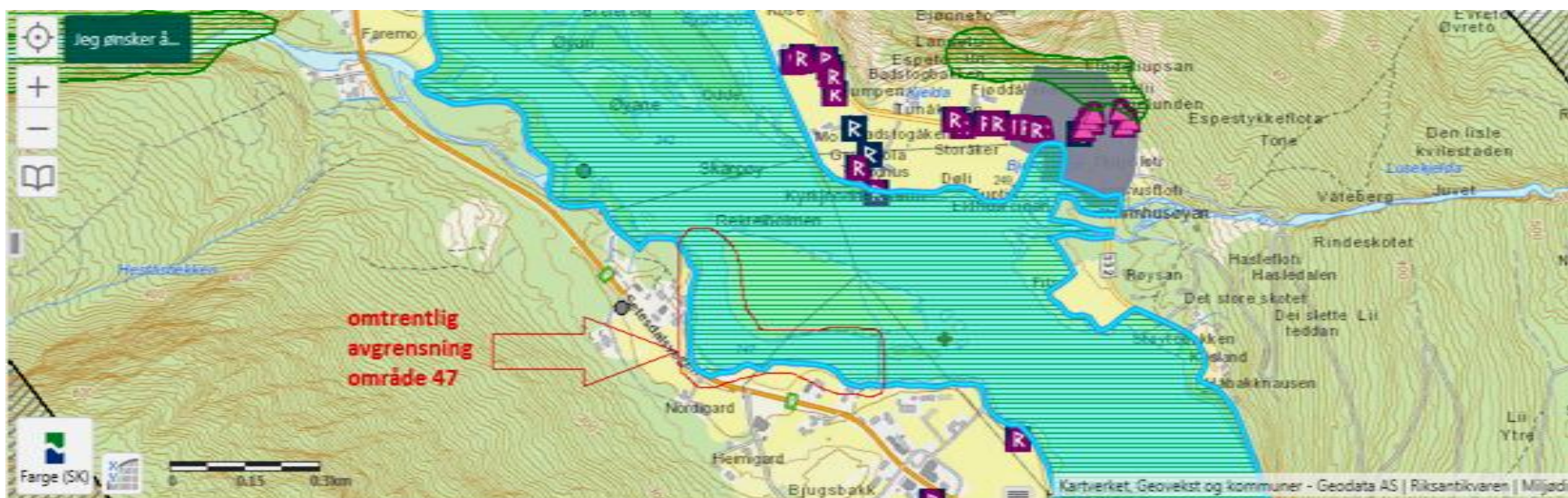
Hva gjelder planlagt tiltak vs. områdestatusen som del av naturbaseobjekt BN00018738 så er dette forhold som tilligger regional naturvernmyndighet (Fylkesmannen) å vurdere i forhold til om statusen er til hinder for krypsivtiltak. Som vist i dette dokumentet er imidlertid skadevirkningen av så omfattende krypsivoppslag som her forekommende, ganske ødeleggende for andre naturfaglige interesser, hvoretter verdien av lokalitet 47 som ”ikke-forsuret restområde” er neglisjerbar dersom det er biologiske verdier som har gitt lokaliteten slik status. Dersom bunnbro/terskel fjernes og mudder+krypsivtiltak gjennomføres vil dette i kombinasjon ha potensiale til å gjenvinne område 47 som et verdifullt ikke-forsuret restområde.

Vedlegg 1: utskrift av naturbasesøk på område 47 for relevante naturfaglige tema

Vedlegg 2: Utskrift av objektinformasjon for naturbaseobjekt BN00018738

Viktig naturtype: BN00018738

Beskrivelse	Hyperlinker	Detaljer	Kommuner	Naturtype_Kilder
Naturtypeid BN00018738		Hevdstatus N/A		Forvaltningsavtale Inngått N/A
Områdenavn Straumefjorden		Utforming N/A		Forvaltningsavtale utløper N/A
Naturtype Ikke forsuret restområde		Kommune Valle (0940)		Målemetode Frihåndstegning på skjerm
Verdi Svært viktig		Næktighetsklasse N/A		Nøyaktighet 200
Registreringsdato 14.09.2001		Forvaltningsplan N/A		Datafangstdato 15.10.2003
Utvalgt naturtype N/A		Forvaltningsavtale Nei		Areal (m2) 2298180